

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETAS**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6811 Faks. (8 5) 239 6499 El. p. zmteiskt@lrs.lt

Seimo posėdžių sekretariatui

2023-02- Nr. V-2022-
I 2023-01-19 Nr. V-2023-1034

**DĖL PASIŪLYMŲ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VI (PAVASARIO) SESIJOS
DARBŲ PROGRAMOS**

Žmogaus teisių komitetas teikia šiuos siūlymus dėl Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programos:

Eilės Nr.	Projekto Nr.	Teisės akto projekto pavadinimas	Teikia
1.	XIVP-1850	Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas	Žmogaus teisių komitetas
2.	XIVP-1851	Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 70 straipsnio pakeitimo“ projektas	Žmogaus teisių komitetas
3.	XIVP-893(3)	Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas	Žmogaus teisių komitetas
4.	XIVP-2364	Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 5 straipsnio papildymo projektas	Seimo nariai
5.	XIVP-1694	Civilinės sąjungos įstatymo projektas	Seimo nariai
6.	XIVP-1695	Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Seimo nariai
7.	XIVP-1696	Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Seimo nariai
8.	XIVP-1697	Gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
9.	XIVP-2049	Civilinio proceso kodekso 83, 538, 539, 540, 541 straipsnių ir XXXV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
10.	XIVP-2050	Notariato įstatymo Nr. I-2882 26, 27, 46 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
11.	XIVP-2051	Sutarčių ir teisių suvaržymų registro	Seimo nariai

		įstatymo Nr. XI-1140 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas	
12.	XIVP-1717	Civilinio kodekso papildymo 2.23(1) straipsniu įstatymo projektas	Seimo nariai
13.	nereg.	Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija)	Vyriausybė
14.	XIVP-2411	Baudžiamojo proceso kodekso 186 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
15.	XIVP-2413	Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 366 straipsniu įstatymo projektas	Seimo nariai
16.	XIVP-2414	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
17.	XIVP-2416	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11, 17, 18, 19, 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
18.	XIVP-2419	Baudžiamojo proceso kodekso IX-785 176, 240 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai
19.	XIVP-2383	Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo Nr. VIII-1666 I ir III skyrių, 4, 10, 16, 18, 23, 26 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 23 ¹ straipsniu ir nauju IX skyriumi įstatymo projektas /Vyriausybės nutarimas Nr. 20 <i>+ antikorupcinio vertinimo pažyma kartu XIVP-2384</i>	Vyriausybė
20.	XIVP-2384	Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas /Vyriausybės nutarimas Nr. 20 <i>kartu XIVP-2383</i>	Vyriausybė
21.	XIVP-2385	Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 67, 1408, 14012 straipsnių pakeitimo ir 14011, 14017 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas /Vyriausybės nutarimas Nr. 21 <i>+ dvi atitikties lentelės</i>	Vyriausybė

Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programos prioritetiniais klausimais išskirti:

Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1850 (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos Seimo statuto „Dėl Seimo statuto Nr. I-399 70 straipsnio papildymo“ projekto Nr. XIVP-1851 (toliau – Seimo statuto projektas) rengimą paskatino poreikis įgyvendinti Lietuvos Respublikos

Konstitucinio Teismo 2021 m. rugsėjo 7 d. nutarimą Nr. KT140-N11/2021 (toliau – KT nutarimas) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo 2021 m. birželio 28 d. sprendimo byloje *Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą* (toliau – EŽTT sprendimas) bendrąsias priemones.

Įstatymo ir Seimo statuto projektais siekiama:

1) įgyvendinti KT nutarimą, pakeičiant Konstitucijai prieštaraujančią minėtą Įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostatą dėl religinės bendrijos pakartotinio kreipimosi dėl valstybės pripažinimo;

2) įgyvendinant EŽTT sprendimo nuostatas patobulinti teisinį reguliavimą dėl valstybės pripažinimo suteikimo religinėms bendrijoms, sumažinant nepagrįstą, neobjektyvių ir savavališkų sprendimų tikimybę, detaliau reguliuojant jų rengimo ir priėmimo tvarką, nustatant tam tikrus reikalavimus jų turiniui ir aiškiau nurodant kriterijus, į kuriuos atsižvelgiama suteikiant valstybės pripažinimą, taip užtikrinant religijos ir tikėjimo laisvės apsaugą, įskaitant galimybę apskūsti sprendimą dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą pagal Konstitucijos 106 straipsnį.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIVP-893(3) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu (remiantis šiuo straipsniu kitos (netradicinės) religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos kaip Lietuvos istorinio, dvasinio ir socialinio palikimo dalis, jeigu jos palaikomos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymams ir dorai. Valstybės pripažinimas reiškia, kad valstybė palaiko religinių bendrijų dvasinį, kultūrinį ir socialinį palikimą) bei Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu byloje *Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą*. EŽTT sprendimu nustatyti Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 13 straipsnio ir 14 straipsnio, taikomo kartu su 9 straipsniu, pažeidimai. EŽTT konstatavo, kad, atsisakydamos suteikti valstybės pripažinimą pareiškėjai, valstybės institucijos nepateikė pagrįsto ir objektyvaus pagrindo vertinti pareiškėją skirtingai nuo kitų religinių bendrijų, kurios buvo atitinkamai panašioje situacijoje, o Seimo nariai, balsavę prieš valstybės pripažinimo suteikimą, įgyvendindami savo konstitucinius teisėkūros įgaliojimus, nebuvo neutralūs ir nešališki. Į EŽTT buvo kreiptasi po to, kai Seimas balsavimu nepritarė valstybės pripažinimo suteikimui senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“, nors ši bendrija atitiko įstatymu nustatytus reikalavimus valstybės pripažinimui. Svarstant įstatymo projektą Dėl valstybės pripažinimo suteikimo senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“, po EŽTT sprendimo priėmimo projektas grąžintas Žmogaus teisių komitetui tobulinti, neaptarus, kokios nuostatos galėtų būti patobulintos. Seimo nutarimo projektai dėl valstybės pripažinimo suteikimo religinei bendrijai rengiami vadovaujantis vieninteliu įstatymo nustatytu kriterijumi, tai Teisingumo ministerijos išvada, kurioje konstatuojama, ar valstybės pripažinimo siekianti bendrija atitinka įstatymo nustatytus reikalavimus, ar ne.

Baudžiamojo proceso kodekso 186 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-2411 siūloma numatyti, kad nepilnamečio liudytojo ar nepilnamečio nukentėjusiojo apklausa ikiteisminiame tyrime leidžiama tik vieną kartą, nebent pakartotinė apklausa būtina dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių. Siūloma numatyti, kad apklausos metu leidžiama skelbti pertrauką: a) remiantis psichologo rekomendacija dėl vaiko emocinės, psichologinės ar fizinės būklės ar b) kai įtariamajam ar kitam proceso dalyviui nesant galimybės stebėti apklausos iš kitos patalpos tiesiogiai, reikia susipažinti su apklausos vaizdo ar garso įrašu, kad tos pačios apklausos metu jie galėtų užduoti klausimus, t. y. vaizdo ar garso įrašo peržiūra neturi būti pagrindu pakartotinei apklausai, o visi klausimai turi būti užduodami vieno susitikimo su vaiku metu. Po pertraukos vaikas neturi būti apklausiamas dėl tų pačių aplinkybių, dėl kurių jis jau yra pateikęs atsakymus. Įtvirtinus įstatymo projektu siūlomas pakeitimus nepilnamečių ir mažamečių nebus galima ikiteisminiame procese apklausti pakartotinai dėl tų aplinkybių, kurias jie jau yra paaiškinę. Tokiu būdu tikimasi sušvelninti nukentėjusio vaiko, o ypač nukentėjusio nuo seksualinio pobūdžio prievartos ar išnaudojimo, patiriamą įtampą, nemalonius išgyvenimus, išvengti vaiko pakartotinio traumavimo baudžiamajame procese, bei sumažinti rizikas, kad vaikas dėl spaudimo, realaus ar subjektyviai suvokiamo suaugusiųjų nepasitikėjimo pakeis parodymus prievartautojo naudai ar kitaip bus padidinta prievartautojo atsakomybės išvengimo rizika.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 366 straipsniu įstatymo projektu ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-2413 ir Nr. XIVP-2414 siekiama į baudžiamąjį procesą įdiegti specializuotos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos instrumentą, kuomet yra atstovaujami seksualinį smurtą patyrusių vaikų teisės ir teisėti interesai. Seimo Žmogaus teisių komitetui vykdant parlamentinę kontrolę dėl vaikų apsaugos nuo seksualinės bei kitokios prievartos, keltas klausimas apie kokybišką vaiko teisių bei teisėtų interesų atstovavimą baudžiamajame procese, teikiant valstybės garantuojamą teisinę pagalbą. Šią problemą įvardino ir įstatymo projekto rengėjai. Seksualinį smurtą patyręs vaikas psichologinę traumą gali pakartotinai patirti dėl neigiamų artimiausios socialinės aplinkos reakcijų, įvykio išviešinimo žiniasklaidoje, netinkamų, nekoordinuotų ir nesavalaikių įvairių žinybų veiksmų, dalyvavimo daugkartinėse apklausose. Netinkamas atstovavimas vaiko interesams gali kelti rimtą grėsmę net teisingumui, kuomet vaikui nebus sudaryta galimybė pasinaudoti visomis savo teisėmis. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 2, 29 ir 49 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 366 straipsniu įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą, skiriamas specializuotas valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, išskyrus tuos atvejus, kai vaiko tėvai (įtėviai) arba kiti atstovai sudaro teisinių paslaugų teikimo sutartį su jų pasirinktu advokatu

vaiko interesams ginti. Taip pat vaikams, galimai patyrusiems seksualinį smurtą ir jų interesus atstovaujantiems suaugusiems teikiama valstybės finansuojama specializuota psichologinė pagalba. *Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu* siūloma nustatyti, kad specialiai parengtiems advokatams, kurie bus apmokyti pagal Lietuvos advokatūros parengtą ir su Teisingumo ministerija suderintą specialiąją mokymo programą darbui bylose, kuriose nepilnamečiai vaikai yra patyrę seksualinį smurtą, už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamas užmokestis būtų ne mažesnis kaip dvigubas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamo taikomo dydžio užmokestis. Siūloma nustatyti terminą per kurį Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba turi priimti sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo seksualinį smurtą galimai patyrusiems vaikams. Siūloma numatyti, kad valstybės garantuojama teisinė pagalba būtų prieinama kiekvienam nepilnamečiui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, atitinkamai, antrinei teisei pagalbai gauti netaikant ribojimo, numatyto įstatymo 11 straipsnio 7 d dalies 5 punkte.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11, 17, 18, 19, 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-2416 taip pat siekiama paskatinti advokatų specializaciją atstovaujant nepilnamečiui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, gerinti advokatų teisinių paslaugų kokybę ir prieinamumą ypatingai jautriose bylose, ginant nuo seksualinio išnaudojimo ir prievartos nukentėjusius vaikus. Siūloma numatyti, kad advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas užmokestis yra dvigubinamas, kai antrinė teisinė pagalba byloje teikiama vaikui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui. Siūloma numatyti, kad visais atvejais, nesant interesų konflikto ir pareiškėjo, prašančio antrinės teisinės pagalbos atstovauti nepilnamečiui, nukentėjusiam nuo nusikalstamos veikos seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, pasiūlytam konkrečiam advokatui sutinkant, priimant sprendimą teikti antrinę teisinę pagalbą, taryba skirtų būtent pareiškėjo pasirinktą advokatą. Tais atvejais, kai prašymas dėl teisinės pagalbos teikiamas pasirenkant advokatą nesantį antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų sąrašuose, valstybės garantuojama teisinė pagalba galėtų veikti ir kaip dalinis išlaidų advokato paslaugoms apmokėti kompensavimo mechanizmas, t. y. valstybė atlygintų dalį atitinkančią Vyriausybės nustatytą užmokestį, likusią teisinių paslaugų užmokesčio dalį įsipareigojant apmokėti pačiam atstovaujamajam. Siūloma šį mechanizmą taikyti būtent nukentėjusiojo nuo seksualinių nusikaltimų nepilnamečio atstovavimui.

Baudžiamojo proceso kodekso IX-785 176, 240 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-2419 parengtas atsižvelgiant į tai, kad nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, o ypač kai nukentėjusieji yra nepilnamečiai ar mažamečiai asmenys, yra jautrūs nukentėjusiems asmenims ir visuomenei, todėl Lietuvos

Respublikos baudžiamojo proceso kodekse nustatyti terminai turi būti kuo trumpesni, kad nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai būtų išspręsti kuo operatyviau. Siūloma papildyti Baudžiamojo proceso kodekso 176 straipsnio nuostatą ir nurodyti, kad ikiteisminis tyrimas turi būti atliktas per kuo trumpiausius terminus, bet ne ilgiau kaip per 3 mėnesius dėl bylų pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 149 straipsnio 3 ir 4 dalis, 150 straipsnio 3 ir 4 dalis, 151 straipsnio 2 dalį, 1511 straipsnį, 1521 straipsnio 1 dalies ir 153 straipsnį t. y. dėl bylų, kur nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai padaryti žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui kai nukentėję yra nepilnamečiai ar mažamečiai. Taip pat siūloma nustatyti, kad bylos dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, kurie padaryti žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, kur nukentėję yra nepilnamečiai ir mažamečiai būtų nagrinėjamos pagal iš anksto suderintą ir nustatytą teismo posėdžio grafiką, tarp posėdžių pertraukos negali būti ilgesnės nei 14 dienų, nebent teismas motyvuota nutartimi nuspręs kitaip. Tokios bylos turi būti pradėtos nagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo teismo nutarties perduoti bylą nagrinėti teisiama jame posėdyje priėmimo.

Komiteto pirmininkas

Tomas Vytautas Raskevičius

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimas, Gedimino pr. 53, 01109 Vilniaus m., Lietuva (2023-02-24 08:09:30)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pasiūlymų Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programai
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-02-20 Nr. V-2023-2535
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Tomas Vytautas Raskevičius, Seimo narys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-02-20 13:31:44 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-02-20 13:32:17 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-10-28 17:18:06–2025-10-27 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-02-20 13:32:20 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2023-02-24 08:09:30)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2023-02-24 08:09:30 atspausdino Žydrė Butkevičienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-